

Dva nova poljska grobova. Bratski narod poljski ima več odličnih pisateljic, na katere je lahko ponosen. Nekatere še delujejo na njivi poljske književnosti, dokaj pa jih je tudi že leglo v grob. K tem poslednjim je treba prišteti Valerijo Marrene-Morzkowsko. Ker imamo Slovenci vsaj eno kratko njeno povestico prevedeno na naš jezik, smemo ji tudi mi postaviti z naslednjimi vrsticami skromen spomenik.

Oče pokojnice je bil Francoz, general v Napoleonovi vojski, Jean Mallet de Granville po imenu, mati pa Poljka Adela Krasinska. Po njima je tudi Valerija podedovala karakteristična znamenja dveh narodnosti. Prejevši od starišev dobro odgojo, se je poprijela naučnih in literarnih študij. Prva povest, ki jo je dala tiskati, je bila „Nowy Gładyator“ (l. 1857.), in od tega časa Morzkowska ni odložila več peresa iz rok.

K najboljšim umotvorom pokojnice šteje poljska kritika romane: „Nemczyś“, „Mąż Eleonory“, „Augusta“, in povesti: „Jerzy“ (Jurij), „Życie za Życie“, „Mężowie i żony“, „Zasady i czyny“, „Panna Felicja“. Skoro vsi večji beletristični listi so prinašali umotvore njenega odličnega peresa. Slovenci imamo prevedeno njeno povest „Żalostna swatba“ v 9. snopiču „Slov. knjižnice“.

Mieczysław Orgelbrand. V polni moči, energiji in koristni delavnosti se je poslovil od tega sveta Mieczysław Orgelbrand, magister prava in administrator bivše glavne šole, osnovelec velikih delniških zavodov: tiskarne, litografije, livarne črk itd. v Varšavi. Po očetu Samuelu Orgelbrandu, zasluženem izdajatelju prve poljske velike enciklopedije ter biblioteke literarnih del neizmerne vrednosti, je podedoval naš Mieczysław ljubezen do poljske književnosti. V družbi s starejšim bratom Hipolitom je osnoval ilustrirani časopis „Wieniec“ (Venec).

Po očetovi smrti sta prevzela z bratom tiskarske zavode, katere sta izpremenila v delniško družbo, ki je dajala posla okoli 600 delavcem. Izmed številnih del, ki so izšla v založbi tvrdke Orgelbrandov, so najvažnejša: „Album wilanowskie“, „Słownik łacińsko-polski Koncewicza“, „Atlas geograficzny“, izdaja „Starożytnej Polski“ Balinskega in Lipinskega, ilustrirana „Encyklopedia powszechna“ (Slovník naučný), katere tisk se že bliža h koncu, in še dokaj družih važnih knjig. V tiskarni Orgelbrandov je izhajalo in še izhaja dokaj časopisov, kakor: „Tygodnik ilustrowany“, „Kurier codzienny“, „Bluszcz“, „Lowiec polski“, „Wszelświat“, „Biesiada Literacka“, „Tygodnik mód i powieści“, „Przyjaciel dzieci“ in „Dzwonek częstochowski“.

Pokojnemu Mieczysławu življenje ni bilo postlano s cvetkami. S smrtjo ljubljene edinice mu je ugasnil najjasnejši žarek. Oče ni mogel premagati tuge za otrokom in je legel za njim v grob.

Album poljskih umetniških del. „Towarzystwo sztuk pięknych“ v Varšavi je sklenilo, da začne izdajati v obliki 58×46 cm reprodukcije najboljših poljskih umotvorov, ki se bodo dali zložiti v lep album. Začela se bo ta zbirka z lesorezom po sliki „Zemlja“ Ferdinanda Ruszczyca.

Grigorij Aleksandrovič Mačtet. Pred kratkim je umrl v Jalti odlični ruski pisatelj Grigorij Aleksandrovič Mačtet. Pokojni pisatelj je bil rojen l. 1852. v mestu Lucku, kjer je bil njegov oče ud okrajnega sodišča. Oče je bil potomec angleške rodbine Mansuedov, iz katere je neki prednik služil v švedski službi ter bil vjet pod Poltavo, na kar je pozneje ostal v Rusiji. Pisatelj se je učil na nemirovski in kamenec-podolski gimnaziji, toda svojega uka ni končal. V l. 1870. je prebil učiteljsko izkušnjo ter bil dve leti za učitelja v Mohilevu in Kamenec-Podolsku, odkoder se je l. 1872. napotil v Ameriko, kjer je prebil dve leti, rabotajoč kot dninar na raznih „farmah“ Severne Amerike. Vrn vši se l. 1875. v Rusijo, se je nastanil v Petrogradu, kjer je jel poizkušati svoje moči na slovstveni njivi. Prvo njegovo slovstveno delo so bili „Očerki amerikanskoj žizni“ in popotne opazke o Nemčiji, kar je izšlo pozneje v posebni izdaji pod naslovom: „Po bělu svetu“. L. 1876. je bil primoran zapustiti Petrograd in nastaniti se v arhangelski guberniji v Sibiriji. V tem času je pa napisal celo vrsto literarnih proizvodov, in ko se je vrnil leta 1884. nazaj v Rusijo, je dal tiskati: „Pověsti i razskazy“, „Siluety“ (silhouette), „Živya kartiny“, „Novyje razskazy“, povest „Žid“ in mnogo drugih. Zlasti pa so vzbujali živo zanimanje njegovi „Sibirskije očerki“, katere je pošiljal ruskim listom iz daljne Sibirijske. Poslednji čas se je bil nastanil v Žitomiru, kjer je bil tudi člen uredništva časopisa „Volynj“. Mačtet je bil kaj plodovit pisatelj; razun višje omenjenih pripovedek je napisal še romane: „Iz nedavnago prošlago“, „I odin v polě vojín“ ter „Večnaja stranica“. Za najboljše njegovo delo pa se smatrajo po mnenju ruske kritike njegovi „Sibirskije očerki“.

S. V. Maksimov. Nedavno je umrl v Petrogradu v 70. letu svoje starosti sloveči ruski pisatelj Sergěj Vasiljevič Maksimov. Ime Maksimova je znano ne samo po vsej Rusiji, marveč tudi v tujini, zlasti med narodi, ki imajo prevedena njegova učena dela na svoj jezik. Porojen je bil Maksimov l. 1831. v kostromski guberniji, kjer je bil njegov oče poštar. Najpoprej je začel obiskovati domačo ljudsko šolo, odkoder se je l. 1850. preselil na moskovsko vseučilišče, a čez dve leti pa v petrograjsko zdravniško-kirurgično akademijo.

Prvi opis Maksimova: „Krestjanskija posidělki v kostromskoj guberniji“, ki je izšel v novembru l. 1853., je obrnil na-se pozornost I. S. Turgenjeva, kateri je